

& præter intentionem naturæ inductum, non resurgit: quia in resurrectione omnis error tollitur. Sed sexus muliebris est præter intentionem naturæ inductus, ex defectu virtutis formativæ in semine, quæ non potest perducere materiam concepti ad formam virilem: unde dicit Philosophus XVI. de animalibus, (scilicet Lib. II. de generat. animal. cap. 111. ad fin.) quod *fœmina est mas occisionatur*. Ergo sexus muliebris non resurgit.

Sed contra est quod dicit Augustinus XXII. de civ. Dei (cap. xviii. in princ.) *Melius sapere videntur qui utramque sexum resurrexerunt esse non dubitant.*

Præterea. Deus reparabit in resurrectione quod in homine fecit in prima conditione. Sed ipse fecit mulierem de costa viri, ut patet Genes. 11. Ergo ipse sexum fœmineum in resurrectione reparabit.

Respondendo dicendum, quod sicut considerata natura individui, debetur diversa quantitas diversis hominibus; ita considerata natura individui, debetur diversus sexus diversis hominibus: & hæc etiam diversitas competit perfectioni speciei, cuius diversi gradus implentur per dictam diversitatem sexus, vel quantitatis. Et ideo sicut resurgunt homines in diversis statutis, ita in diversis sexibus: & quamvis sit differentia sexuum, deerit tamen confusio mutue visionis, quia aberit libido incitans ad turpes actus, ex quibus confusio causatur.

Ad primum ergo dicendum, quod cum dicitur, *omnes Christo occurremus in vitam perfectam*, non dicitur propter sexum virilem, sed propter virtutem animi, quæ erit in omnibus & viris, & mulieribus.

Ad secundum dicendum, quod mulier subditur viro propter imbecillitatem naturæ & quantum ad vigorem animi, & quantum ad robur corporis. Sed post resurrectionem non erit differentia in his secundum diversitatem sexuum, sed magis secundum diversitatem meritum. Et ideo ratio non procedit.

Ad tertium dicendum, quod quamvis fœminæ generatio sit præter intentionem naturæ particularis, est tamen de intentione naturæ universalis, quæ ad perfectionem humanæ speciei utrumque sexum requirit: nec ex sexu erit ibi aliquis defectus, ut ex dictis patet (in corp. & in solut. præc.)

ARTICULUS IV.

Utrum omnes resurgent in vita animal.

Ad quartum sic proceditur. Videtur quod resurgent in vita animal, ut scilicet utantur actu nutritivæ virtutis, & generativæ. Quia resurrectio nostra erit conformis resurrectioni Christi. Sed Christus dicitur post resurrectionem comedit, ut patet Joan. ult. & Luc. ult. Ergo & homines post resurrectionem comedent, & eadem ratione generabunt.

2. Præterea. Distinctio sexuum ad generationem ordinatur; & similiter instrumenta quæ deserviunt virtuti nutritivæ, ordinantur ad comestionem. Sed homo cum omnibus huiusmodi resurget. Ergo uterque actus virtutis generativæ, & nutritivæ.

3. Præterea. Totus homo beatificabitur & secundum animam, & secundum corpus. Sed beatitudo, sive felicitas secundum Philosophum (Lib. I. Ethic. cap. viii. ad med.) in perfecta operatione consistit. Ergo oportet quod omnes potentie animæ, & omnia membra sint in suis actibus in beatis post resurrectionem: & sic idem quod prius.

4. Præterea. In beatis post resurrectionem erit perfecta, & beata iucunditas. Sed talis iucunditas omnes delectationes includit: quia *beatitudo*, secundum Boetium (Lib. III. de Consolat. profa 2. ad princ.) *est status omnium bonorum aggregatione perfectus*: & perfectus est cui nihil deest. Cum ergo in actu virtutis generativæ, & nutritivæ sit magna delectatio, videtur quod tales actus ad vitam animalem pertinentes in beatis erunt; & multo fortius in aliis, qui minus spiritualia corpora habebunt.

Sed contra est quod dicitur Matth. xxiiii. 30. *In resurrectione neque nubent, neque nubentur.*

Præterea. Generatio ordinatur ad subveniendum defectui qui per mortem accidit, & ad multiplicationem humani generis; & comestio ad restorationem perditis, & ad augmentum quantitatis. Sed in statu resurrectionis iam humanam genus habebit totam multitudinem individuum a Deo præsentam, quia usque ad hoc generatio differet: similiter etiam quilibet homo resurget in debita quantitate; nec erit ulla mors, aut aliqua deperditio fiet a partibus hominis. Ergo frustra esset actus generativæ, & nutritivæ virtutis.

Respondendo dicendum, quod resurrectio non erit necessaria homini propter primam perfectionem ipsius, quæ consistit in integritate eorum quæ ad naturam spectant: quia ad hoc homo pervenire potest in statu presentis vite, per actionem causarum naturalium, sed necessitas

resurrectionis est ad consequendam ultimam perfectionem, quæ consistit in perventione ad ultimum finem. Et ideo illæ operationes naturales quæ ordinantur ad primam perfectionem humanæ naturæ vel causandam, vel conservandam, non erunt in resurrectione: & huiusmodi sunt actiones animales vite in homine, & actiones mutue in elementis, & virtus caliditatis. Et ideo omnia hæc cessabunt in resurrectione. Et quia comedere, bibere, & dormire, & generare ad animalem vitam pertinent, cum sint ad primam perfectionem naturæ ordinata; ideo in resurrectione talia non erunt.

Ad primum ergo dicendum, quod illa comestio qua Christus comedit, non fuit necessitatis, quasi cibis indigeret humana natura post resurrectionem; sed fuit potestatis, ut ostenderet se veram naturam humanam resumpsisse, quam prius habuerat in statu illo, quando cum discipulis comederat, & biberat. Hæc autem ostensio non erit necessaria in resurrectione communi, quia omnibus notum erit. Et ideo dicitur dispensative Christus manducasse, eo modo loquendi quo Iurista dicunt, quod *dispensatio est communis juris relaxatio*: (Specul. Jur. Lib. I. tit. de dispensat.) quia Christus intermisit hoc quod est communiter resurgendum, scilicet non uti cibis, propter causam prædictam. Et propter hoc ratio non sequitur.

Ad secundum dicendum, quod differentia sexuum, & membrorum varietas erit ad naturæ humanæ perfectionem reintegram & in specie, & in individuo: unde non sequitur, quod sint frustra, quamvis animales operationes desint.

Ad tertium dicendum, quod prædictæ operationes non sunt hominis, in quantum est homo, ut etiam Philosophus dicit (Lib. X. Ethic. cap. vii. ad med.) & ideo in eis non consistit beatus humani corporis; sed corpus humanum glorificabitur ex redundantia ratione, à qua homo est homo, in quantum erit et subsistentia.

Ad quartum dicendum, quod delectationes corporales, sicut dicit Philosophus in VII. Ethic. (cap. xii. ad princ.) & in X. (cap. v. ad med.) sunt medicinales, quia adhibentur homini ad tollendum fastidium; vel etiam agrestitudines, in quantum eis homo inordinatè delectatur, ac si essent vere delectationes; sicut homo habens infectum gustum delectatur in quibusdam quæ sanis non sunt delectabilia. Et ideo non oportet quod tales delectationes sint de perfectione beatitudinis, ut Judæi, & Saraceni ponunt, & quidam hæretici posuerunt, qui vocantur Chiliai; qui etiam secundum doctrinam Philosophi non videntur sanum habere affectum; solæ enim delectationes spirituales secundum ipsum sunt

S. Th. Op. Tom. VI.

simpliciter delectationes, & propter se quaerendæ: & ideo ipsæ solæ ad beatitudinem requiruntur.

QUÆSTIO LXXXII.

De impassibilitate corporum beatorum resurgentium.

in quatuor articulis divisa.

Deinde considerandum est de conditionibus beatorum resurgentium: & primo de eorum corporum impassibilitate; secundo de subtilitate; tertio de agilitate; quarto de claritate.

Circa primum quaeruntur quatuor.

Primo, utrum sancti resurgentes resurgent quoad corpora impassibilia.

Secundo, utrum aequalis impassibilitas omnibus inerit.

Tertio, utrum illa impassibilitas sensum in actu à corporibus gloriolis excludat.

Quarto, utrum sint in eis omnes sensus in actu.

ARTICULUS I.

Utrum corpora sanctorum post resurrectionem erunt impassibilia.

S. Thom. IV. dist. XLIV. quæst. 11. art. 1. quæst. 1. & seq.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod corpora sanctorum post resurrectionem non erunt impassibilia. Omne enim mortale est passibile. Sed homo post resurrectionem erit animal rationale mortale: hæc est enim definitio hominis, quæ nunquam ab eo separabitur. Ergo corpus est passibile.

2. Præterea. Omne quod est in potentia ad formam alterius, passibile est ab alio, quia secundum hoc aliquid est passivum ab alio, ut dicitur in I. de gener. (text. 34.) Sed corpora sanctorum post resurrectionem erunt in potentia ad aliam formam. Ergo erunt passibilia. Probatio mediæ. Quæcumque communicant in materia, unum eorum est in potentia ad formam alterius: materia enim, secundum quod est sub una forma, non amittit potentiam ad aliam formam. Sed corpora sanctorum post resurrectionem communicabunt cum elementis in materia: quia ex eadem materia reparabuntur ex qua nunc sunt. Ergo erunt in potentia ad aliam formam: & sic erunt passibilia.

3. Præterea. Contraria nata sunt agere, & pati ad invicem, ut in I. de gener. (text. 31. & seq.) dicit Philosophus. Sed corpora sanctorum post resurrectionem erunt ex contrariis composita, sicut & nunc sunt. Ergo erunt passibilia.

Rc

4. Præ-

4. Præterea. In corpore humano refurget sanguis, & alii humores, ut supra dictum est (quæst. lxxx. art. 3. & 4.) Sed ex pugna humorum ad invicem generantur ægritudines, & hujusmodi passiones in corpore. Ergo erunt corpora sanctorum post resurrectionem passibilia.

5. Præterea. Magis repugnat perfectioni defectus in actu quam defectus in potentia. Sed passibilitas importat solum defectum in potentia. Cum ergo in corporibus beatorum sint futuri aliqui defectus in actu, sicut cicatrices vulnerum in martyribus, ut in Christo fuerunt; videtur quod nihil deperibit perfectioni eorum, si ponatur habere corpora passibilia.

Sed contra. Omne passibile est corruptibile, quia passio magis facta abicit à substantia. Sed corpora sanctorum post resurrectionem erunt incorruptibilia, ut dicitur I. ad Corinth. xv. 42. *Seminatur in corruptione, resurget in incorruptione.* Ergo erunt impassibilia.

Præterea. Fortius non patitur à debiliore. Sed nullum corpus erit fortius corporibus sanctorum: de quibus dicitur I. ad Corinth. xv. 43. *Seminatur in infirmitate, surgit in virtute.* Ergo erunt impassibilia.

Respondedo dicendum, quod passio dupliciter dicitur. Uno modo communiter: & sic omnis receptio passio dicitur; sive illud quod recipitur, sit conveniens recipienti, & perfectivum ipsius, sive contrarium, & corruptivum. Et ab hujusmodi passionis remotione corpora gloriosa impassibilia non dicuntur; cum nihil quod est perfectivum, ab eis sit auferendum. Alio modo passio dicitur proprie quam sic definit Damascenus in II. Lib. (orth. Fid. cap. xxii. à princ.) *Passio est motus præter naturam.* Unde immoderatus motus cordis passio ejus dicitur, sed moderatus dicitur ejus operatio. Cujus ratio est, quia omne quod patitur, trahitur ad terminos agentis, quia agens assimilatur sibi patiens: & ideo patiens, in quantum hujusmodi, trahitur extra terminos proprios, in quibus erat. Sic ergo, proprie accipiendo passionem, non erit in corporibus resurgentium sanctorum potentialitas ad passionem: & ideo impassibilia dicentur.

Hujus autem impassibilitatis ratio à diversis diversimode assignatur. Quidam enim eam attribunt conditioni elementorum, quæ aliter tunc se habebunt in corpore quam nunc. Dicunt enim, quod elementa remanebunt ibi secundum substantiam; sed qualitates activæ, & passivæ ab elementis auferentur. Sed hoc non videtur verum: quia qualitates activæ, & passivæ sunt de perfectione elementorum: unde si sine eis repararentur elementa in corpore resurgenti, essent minoris perfectionis quam mo-

do sint. Et præterea cum qualitates illæ sint propria accidentia elementorum, ex forma, & materia ipsorum causata, videtur valde absurdum quod causa maneat, & effectus tollatur.

Et ideo alii dicunt, quod manebunt qualitates, sed non habebunt proprias actiones, divina virtute id faciente ad conservationem humani corporis. Sed hoc etiam non videtur posse stare: quia ad mixtionem requiritur actio, & passio activarum, & passivarum qualitatum; & secundum prædminium unius, vel alterius mixta efficiuntur diversæ complexionis: quod oportet ponere in corpore resurgenti, quia erunt ibi carnes, & ossa, & hujusmodi partes, quibus omnibus non competit una complexio. Et præterea secundum hoc impassibilitas non posset poni dos in eis: quia non poneret aliquam dispositionem in substantia impassibili, sed solum prohibitionem passionis ab exteriori, scilicet divina virtute, quæ etiam posset idem facere de corpore hominis in statu hujus vitæ.

Et ideo alii dicunt, quod in ipso corpore erit aliquid prohibens passionem corporum gloriosorum, scilicet natura quinti corporis, vel celestis, quam ponunt venire in compositionem humani corporis, ad consiliandum elementa in harmoniam quandam, per quam possint esse debita materia animæ rationalis; sed tamen in statu hujus vitæ, propter dominium elementaris naturæ, corpus humanum patitur ad similitudinem aliorum elementorum; sed in resurrectione dominabitur natura quinti corporis: & ideo corpus humanum reddet impassibile ad similitudinem corporis celestis. Sed hoc non potest stare: quia corpus quintum non venit materialiter ad compositionem corporis humani, ut in II. Libro ostensum est (dist. xii. quæst. 1. art. 1.) Et præterea impossibile est dicere, quod aliqua virtus naturalis, qualis est virtus corporis celestis, transferat corpus humanum ad proprietatem gloriæ, qualis est impassibilitas corporis gloriosi; cum immutationem corporis humani Apostolus attribuat virtuti Christi: quia *qualis celestis, tales & celestes.* I. Corinth. xv. 48. & Philip. 111. 21. *Reformabitur corpus humilitatis nostræ configuratum corpori claritatis sue, secundum operationem, qua sibi possit subjicere omnia, &c.* Et præterea, non potest natura celestis ita dominari in corpore humano quin natura elementaris remaneat, cui ex essentialibus suis principis passibilitas inest.

Et ideo aliter dicendum est, quod omnis passio fit per victoriam agentis super patiens, alias non traheret ipsum ad terminos suos. Impossibile est autem quod aliquid dominetur supra patiens, nisi in quantum debilitatur dominium formæ propriæ supra materiam

teriam patientis, loquendo de passione quæ est contra naturam; de qua nunc loquimur: non enim materia subjicitur uni contrariorum, sine hoc quod tollatur dominium alterius super ipsam, vel saltem diminuat. Corpus autem humanum, & quicquid in eo est, erit perfecte subiectum animæ rationali, sicut anima perfecte erit subiecta Deo. Et ideo in corpore glorioso non poterit esse aliqua mutatio contra dispositionem illam qua perficitur ab anima: & ita corpora illa erunt impassibilia.

Ad primum ergo dicendum, quod secundum Anselmum (Lib. II. *Cur Deus homo* cap. xi. à princ.) *mortale ponitur in definitione hominis à Philosophis, qui non crederent hominem totum aliquando posse esse immortalem:* quia non viderunt homines, nisi secundum hujus mortalitatis statum.

Vel potest dici, quod secundum Philosophum in VIII. Metaph. (text. 5. & 7. & Lib. VII. text. 41.) quia differentie essentielles sunt nobis incognitæ, utimur quandoque differentis accidentalibus ad significandum differentias essentielles, quæ sunt accidentalium causarum. Unde *mortale* in definitione hominis non ponitur, quasi ipsa mortalitas ad essentiam hominis pertinet; sed quia illud quod est causa passibilitatis, & mortalitatis, secundum præsentem statum, scilicet compositio ex contrariis, est de essentia hominis; sed tunc non erit causa ejus, propter victoriam animæ super corpus.

Ad secundum dicendum, quod duplex est potentia, ligata, & libera. Et hoc non solum est verum de potentia activa, sed etiam de passiva. Forma enim ligat potentiam materiam, determinando ipsam ad unum; & secundum hoc dominatur super eam. Et quia in rebus corruptibilibus non perfecte dominatur forma supra materiam, non perfecte potest ligare ipsam, quin recipiat interdum per aliquam passionem dispositionem contrariam formæ. Sed in sanctis post resurrectionem omnino anima dominabitur supra corpus; nec illud dominium aliquo modo poterit auferri, quia ipsa erit immutabiliter Deo subiecta, quod non fuit in statu innocentie. Et ideo in corporibus illis manet eadem potentia ad formam aliam, quæ nunc inest, quantum ad substantiam potentie; sed erit ligata per victoriam animæ supra corpus, ut nunquam in actu passionis exire possit.

Ad tertium dicendum, quod qualitates elementares sunt instrumenta animæ, ut patet in II. de Anima (text. 38. & seq.) quia calor ignis in corpore animalis regulatur in actu nutriendi per virtutem animæ. Quando autem agens principale est perfectum, & non est aliquis defectus in instrumento, nulla actio procedit ab instrumento nisi secundum dispositio-

tionem principalis agentis. Et ideo in corporibus sanctorum post resurrectionem nulla actio, vel passio poterit provenire à qualitatibus elementaribus quæ sit contra dispositionem animæ, quæ intendit conservare corpus.

Ad quartum dicendum, quod secundum Augustinum in epist. ad Consentium (ccv. al. cxxvi. inter princ. & med.) *divina potentia valet de ista visibili, atque tractabili natura corporum, quibusdam manentibus, auferre quas voluerit qualitates.* Unde sicut ab igne fornacis Chaldaeorum abstulit virtutem comburendi quantum ad aliquid; quia corpora puerorum illæsa servata sunt; sed mansit, quantum ad aliquid, quia ignis ille ligna comburebat: ita auferet ab humoribus passibilitatem, & dimittet naturam. Modus autem quo hoc fiet, dictus est (in corp. art.)

Ad quintum dicendum, quod cicatrices vulnerum non erunt in sanctis, nec in Christo fuerunt; in quantum important aliquem defectum, sed in quantum sunt signa constantissimæ virtutis, quæ passio sunt pro iustitia, & fide; ut ex hoc & ipsis, & aliis gaudium crearet. Unde dicit Augustinus XXII. de civit. Dei (cap. xx.) *Nescio, quomodo sic afficiatur amore martyrum beatorum, ut velimus in illo regno in eorum corporibus videre vulnerum cicatrices, quæ pro Christi nomine pertulerunt: & forsasse videbitur: non enim deformitas in eis, sed dignitas erit; & quædam, quamvis in corpore, non corporis, sed virtutis pulchritudo fulgebit.* Nec tamen, si aliqua martyribus amputata, & ablata sunt membra sine ipsis membris erunt in resurrectione mortuorum, quibus dictum est (Luc. xxi. 18.) *Capillus de capite vestro non peribit;* id est non erit unquam ut vultus sit

ARTICULUS II.

DE IMPASSIBILITATE

355

Utrum impassibilitas in omnibus erit

æqualis.

AD secundum sic proceditur. Videtur quod impassibilitas in omnibus esse æqualis. Quia I. Corinth. xv. dicit Glossa (interl. sup. illud: *Seminatur in corruptione*) quod *æqualiter omnes habent quod pati non possunt.* Sed ex hoc pati non possunt quod habent dorem impassibilitatis. Ergo impassibilitas erit æqualis in omnibus.

2. Præterea. Negationes non recipiunt magis, & minus. Sed impassibilitas est quædam negatio, vel privatio passibilitatis. Ergo non potest esse major in uno quam in alio.

1. Præterea. Magis album dicitur quod est nigro impermixtio. Sed nulli corporum sanctorum admiscetur aliquid de passibilitate. Ergo omnia erunt equaliter impassibilia.

Sed contra. Merito debet respondere præmium proportionaliter. Sed sanctorum quidam fuerunt alii majores merito. Ergo cum impassibilitas sit quoddam præmium, videtur quod in quibusdam sit major quam in aliis.

Præterea. Impassibilitas dividitur contra dotem claritatis. Sed illa non erit æqualis in omnibus, ut patet I. Corinth. xv. Ergo nec impassibilitas.

Respondeo dicendum, quod impassibilitas potest dupliciter considerari, vel secundum se, vel secundum causam suam. Si secundum se consideretur, quia solum negationem, vel privationem importat, non suscipit magis, & minus; sed erit æqualis in omnibus beatis. Si autem consideretur secundum suam causam, sic erit in uno major quam in alio. Causa autem ejus est dominium animæ super corpus: quod quidem dominium causatur ex hoc quod ipsa anima fruatur Deo immobiliter: unde in illo qui perfectius fruatur Deo, est major impassibilitatis causa.

Ad primum ergo dicendum, quod Glossa illa loquitur de impassibilitate secundum se, & non secundum causam suam.

Ad secundum dicendum, quod quamvis negationes, & privationes secundum se non intenduntur, nec remittantur; tamen intenduntur, & remittuntur ex causis suis; sicut dicitur esse locus magis tenebrosus qui habet plura, & majora obstacula lucis.

Ad tertium dicendum, quod aliqua non solum intenduntur per recessum à contrario, sed etiam per accessum ad terminum, sicut lux intenditur. Et propterea etiam impassibilitas est major in uno quam in alio; quamvis in nullo aliquid passibilitatis remaneat.

ARTICULUS III. 356

Utrum impassibilitas sensuum in actu à corporibus gloriofis excludatur.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod impassibilitas sensuum in actu à corporibus gloriofis excludatur. Quia, sicut dicit Philosophus in II. de Anima (text. 118.) sentire est quoddam pati. Corpora autem gloriofa erunt impassibilia. Ergo non sentient in actu.

2. Præterea. Immutatio naturalis præcedit immutationem animalem, sicut esse naturale præcedit esse intentionale. Sed corpora gloriofa ratione impassibilitatis non immutabuntur immutatione naturali. Ergo nec immutatione animali, quæ requiritur ad sentiendum.

3. Præterea. Quandocumque sit sensus in

actu cum nova receptione, sit novum iudicium. Sed ibi non erit novum iudicium: quia non erunt ibi cogitationes volubiles. Ergo non fiet ibi sensus in actu.

4. Præterea. Quando anima est in actu intentionis unius potentie, remittitur actus alterius potentie. Sed anima summe erit intenta ad actum virtutis intellectivæ, quæ Deum contemplantur. Ergo non erit aliquo modo in actu virtutis sensitivæ.

Sed contra est quod dicitur Apoc. 1. 7. Videbit eum omnis oculus. Ergo erit ibi sensus in actu.

Præterea. Secundum Philosophum in I. de Anima (text. 19.) animato ab inanimato distinguitur sensus, & motus. Sed ibi erit in actu motus: quia tanquam scintilla in arundine discurrent: Sap. 111. 7. Ergo & sensus in actu.

Respondeo dicendum, quod aliquem sensum esse in corporibus beatorum omnes ponunt: alias corporalis vita sanctorum post resurrectionem assimilaretur magis somno quam vigiliæ; quod non competit illi perfectioni: eo quod in somno corpus sensibile non est in ultimo actu vite; propter quod sanctorum dicitur vita dimidium in I. Ethic. (cap. 211. in med.)

Sed in modo sentiendi diversi diversa opinantur.

Quidam enim dicunt, quod corpora gloriofa erunt impassibilia, & propter hoc non receptibilia peregrinæ impressionis, & multo minus quam corpora cælestia: quia non erit ibi sensus in actu per receptionem alicuius speciei à sensibilibus, sed magis extra mittendo. Sed hoc non potest esse: quia in resurrectione natura speciei manebit eadem in homine, & in omnibus partibus ejus. Hujusmodi autem est natura sensus, ut sit potentia passiva, ut in II. de Anima (text. 51. & 54.) probat Philosophus. Unde si in resurrectione sancti sentiant extra mittendo, & non recipiendo, non esset sensus in eis virtus passiva, sed activa: & sic non esset ejusdem speciei cum sensu qui nunc est, sed esset aliqua alia virtus eis data: sicut enim materia nunquam sit forma, ita potentia passiva nunquam sit activa.

Et ideo alii dicunt, quod sensus in actu fiet per susceptionem non quidem ab exterioribus sensibilibus, sed per effluxum à superioribus viribus; ut sicut nunc superiores vires accipiunt ab inferioribus, ita è contrario tunc inferiores accipient à superioribus. Sed iste modus receptionis non facit vere sentire: quia omnis potentia passiva secundum suam speciem rationem determinatur ad aliquid actuum speciale: quia potentia, in quantum hujusmodi, habet ordinem ad illud respectu cuius dicitur. Unde cum proprium actuum in sensu exteriori sit res existens extra animam, &

& non intentio ejus existens in imaginatione, vel ratione, si organum sentiendi non moveatur à rebus extra, sed ex imaginatione, vel à superioribus viribus aliis; non erit vere sentire. Unde non dicimus, quod phrenetici, & alii mente capti, in quibus propter victoriam imaginativæ virtutis fit hujusmodi defluxus specierum ad organa sentiendi, vere sentiant, sed quod videtur eis quod sentiant.

Et ideo dicendum est cum aliis, quod sensus corporum glorioforum erit per susceptionem à rebus quæ sunt extra animam.

Sed sciendum est, quod organa sentiendi immutantur à rebus quæ sunt extra animam, dupliciter. Uno modo immutatione naturali, quod scilicet organum disponitur eadem qualitate naturali quæ disponitur res extra animam, quæ agit in ipsum, sicut cum manus sit calida ex tactu rei calidæ, vel odorifera ex tactu rei odoriferæ. Alio modo immutatione spirituali, quando recipitur qualitas sensibilis in instrumento secundum esse spirituale, id est species, sive intentio qualitatis, & non ipsa qualitas; sicut pupilla recipit speciem albedinis, & tamen ipsa non efficitur alba. Prima ergo receptio non causat sensum, per se loquendo: quia sensus est susceptivus specierum in materia præter materiam, id est præter esse materiale, quod habebant extra animam, ut dicitur in II. de Anima (text. 121.) Et hæc receptio immutat naturam recipientis, quia recipitur hoc modo qualitas secundum esse suum materiale. Unde ista receptio non erit in corporibus gloriofis, sed secunda, quæ per se facit sensum in actu, non immutat naturam recipientis.

Ad primum ergo dicendum, quod, ut jam patet ex dictis (in corp.) per hanc passionem, quæ est in actu sentiendi, quæ non est aliud quam receptio prædicta, non trahitur corpus extra naturalem suam qualitatem, sed spiritualiter perficitur. Unde impassibilitas glorioforum corporum hanc passionem non excludit.

Ad secundum dicendum, quod omne passivum recipit actionem agentis secundum suum modum. Si ergo aliquid sit quod sit natum immutari ab activo, naturali, & spirituali immutatione, immutatio naturalis præcedit immutationem spirituales, sicut esse naturale præcedit esse intentionale. Si autem natum sit immutari spiritualiter tantum, non oportet quod immutetur naturaliter; sicut patet de aere, qui non est receptivus coloris secundum esse naturale, sed solum secundum esse spirituale, & ideo hoc solum modo immutatur: sicut è contrario corpora inanimata immutantur per qualitates sensibiles solum naturaliter, & non spiritualiter. In corporibus autem gloriofis non poterit esse aliqua immutatio natura-

lis: & ideo ibi erit spiritualis immutatio tantum.

Ad tertium dicendum, quod sicut erit nova receptio speciei in organo sentiendi; ita erit novum iudicium sensus communis; non autem erit novum iudicium intellectus de hoc, sicut fit in eo qui videt aliquid quod prius sensit. Quod autem dicit Augustinus (Lib. XV. de Trinit. cap. xvi. ad fin.) quod non erit ibi cogitationes volubiles, intelligitur de cogitationibus intellectivæ partis. Unde non est ad propositum.

Ad quartum dicendum, quod quando unum duorum est ratio alterius, occupatio animæ circa unum non impedit, nec remittit occupationem ejus circa aliud: sicut medicus, dum videt urinam, non minus potest considerare artis regulas de coloribus urinarum, sed magis. Et qui Deus apprehenditur à sanctis ut ratio omnium quæ ab eis agitur, vel cognoscitur; ideo occupatio eorum circa sensibilia sentienda, vel quæcumque alia contemplanda, aut agenda in nullo impedit divinam contemplationem, nec è contrario.

Vel dicendum, quod ideo una potentia impeditur in actu suo, quando alia vehementer operatur, quia una potentia de se non sufficit ad tam luculentam operationem, nisi ei subveniatur per id quod erat aliis potentis, vel membris influendo à principio vite. Et quia in sanctis erunt omnes potentie perfectissimæ, una poterit intense operari, ita quod ex hoc nullum impedimentum præstabitur actioni alterius potentie, sicut & in Christo fuit.

ARTICULUS IV. 357

Utrum in beatis post resurrectionem fiat omnis sensus in actu.

Ad quartum sic proceditur. Videtur quod non sint ibi omnes sensus in actu. Tactus enim est primus inter omnes alios sensus, ut dicitur in Lib. II. de Anima (text. 17. & Lib. III. text. 66.) Sed corpora gloriofa carebunt actu sensu tactus: quia sensus tactus fit in actu per immutationem corporis animalis ab aliquo exteriori corpore prædominante in aliqua qualitate activarum, vel passivarum, quarum est tactus discretivus, qualis tunc immutatio esse non poterit. Ergo non erit ibi omnis sensus in actu.

2. Præterea. Sensus gustus deservit actui virtutis nutritivæ. Sed post resurrectionem hujusmodi actus non erit, ut dictum est (quæst. lxxxi. art. 4.) Ergo frustra esset ibi gustus.

3. Præterea. Post resurrectionem nihil corrumpitur, quia tota creatura vestitur quadam virtute incorruptionis. Sed sensus odo-

odoratus in actu suo esse non potest, nisi aliqua corruptione facta: quia odor non sentitur sine aliqua fumali evaporatione, quæ in quadam resolutione consistit. Ergo sensus odoratus non erit ibi in suo actu.

4. Præterea. Auditus deseruit disciplinæ, ut dicitur in Lib. de sensu, & sensato (cap. x. in fin.) Sed non erit post resurrectionem beatis necessaria aliqua disciplina per sensibilia; quia divina sapientia replebuntur ex ipsius Dei visione. Ergo non erit ibi auditus.

5. Præterea. Visio fit, secundum quod in pupilla recipitur species rei visæ. Sed hoc non poterit esse post resurrectionem in beatis. Ergo non erit ibi visus in actu, qui tamen est omnium sensuum nobilior. Probatio media. Illud quod est lucidum in actu, non est receptivum speciei visibilibus: unde speculum directe postum sub radio. Solis non representat speciem corporis oppositi. Sed pupilla, sicut & totum corpus, erit claritate dotata. Ergo non recipietur ibi aliqua species colorati corporis.

6. Præterea. Secundum Perspectivos omne quod videtur, sub angulo videtur. Sed hoc non competit corporibus gloriosis. Ergo non habebunt sensum visus in actu. Probatio media. Quodcumque aliquid videtur sub angulo, oportet esse aliquam proportionem anguli ad distantiam rei visæ: quia quod à remotiori videtur, minus videtur, & sub minori angulo: unde potest esse, ita parvus angulus quod nihil de re videretur. Si ergo oculus gloriosus videbit sub angulo, oportet quod videat sub determinata distantia; & ita quod non videat aliquid à remotiori quam modo videmus: quod videtur valde absurdum. Et sic videtur quod sensus visus actu non erit in corporibus gloriosis.

Sed contra. Potentia conjuncta adui est perfectior quam non conjuncta. Sed natura humana erit in beatis in maxima perfectione. Ergo erunt ibi omnes sensus in suo actu.

Præterea. Vicinius se habent ad animam potentie sensitivæ quam corpus. Sed corpus præmiabitur, vel punietur propter merita, vel demerita animæ. Ergo & omnes sensus præmiabuntur in beatis, & punientur in malis, secundum delectationem, & dolorem, vel tristitiam, quæ in operatione sensus consistunt.

Respondeo dicendum, quod circa hoc est duplex opinio. Quidam enim dicunt, quod in corporibus gloriosis erunt omnes potentie sensuum, non tamen erunt in actu nisi duo sensus, scilicet tactus, & visus: nec hoc erit ex defectu sensuum, sed ex defectu medii, & objecti: nec tamen erunt frustra,

quia erunt ad integritatem humanæ naturæ, & ad commendandam sapientiam Creatoris. Sed hoc non videtur verum: quia illud quod est medium in istis sensibus, est etiam in aliis medium. In visu enim est medium aer, qui etiam est medium in auditu, & odoratu, sicut patet in II. de Anima (text. 76. & 97.) Similiter etiam gustus habet medium conjunctum, sicut & tactus; cum gustus sit tactus quidam, ut in eodem Libro (text. 28. & 94.) dicitur. Odor etiam erit ibi, qui est objectum odoratus; cum Ecclesia canteat, quod odor suavissimus erunt corpora sanctorum. Laus etiam vocalis erit in patria: unde dicitur (in Glos. ord.) super illud Psal. cxi. Exaltationes Dei in gutture eorum, quod „ corda, & lingue non desinent laudare Deum. Et idem etiam habetur per Glosam (ord.) super illud (II. Esdræ xii.) In cantibus, & cymbalis, &c.

Et ideo secundum alios dicendum, quod odoratus, & auditus erunt ibi in actu; sed gustus non erit in actu, ita quod immutetur ab aliquo cibo, vel potu sumpto, ut patet ex dictis (quæst. lxxxii. art. 4.) Nisi forte dicatur, quod erit ibi gustus in actu per immutationem lingue ab aliqua humiditate adjuncta.

Ad primum ergo dicendum, quod qualitates quas tactus percipit, sunt illæ ex quibus constituitur animale corpus. Unde per qualitates tangibiles corpus animalis secundum statum præsentem natum est immutari immutatione naturalis, & spirituali ab objecto tactus. Et ideo tactus dicitur maxime materialis inter alios sensus, quia habet plus de materiali immutatione adiunctum. Non tamen immutatio materialis se habet ad actum sentiendi, qui perficitur spirituali immutatione, nisi per accidens. Et ideo in corporibus gloriosis, à quibus impassibilitas excludit naturalem immutationem, erit immutatio à qualitatibus tangibilibus spiritualis tantum: sicut etiam in corpore Adæ fuit, quod nec ignis urere, nec gladius scindere potuisset, & tamen horum sensum habuisset.

Ad secundum dicendum, quod gustus, secundum quod est sensus alimentis, non erit in actu; sed secundum quod est iudicativus saporum, esse poterit forte per modum prædictum (in corp. art.)

Ad tertium dicendum, quod quidam posuerunt, quod odor nihil aliud est quam quadam fumalis evaporatione. Sed hæc opinio non potest esse vera: quod patet ex hoc, quod vulvures currunt ex odore percepto ad cadavera ex locis remotissimis, cum tamen non esset possibile quod evaporation aliqua pertingeret à cadavere ad

ad tam remota loca, etiam totum resolveretur in vaporem; & præcipue cum sensibilia in æquali distantia ad quamlibet partem immutent: unde odor immutat medium quandoque, & instrumentum sentiendi spirituali immutatione, sine aliqua evaporatione pertingente ad organum. Sed quod aliqua evaporatione requiritur, hoc est, eo quod odor in corporibus est humiditate aspersus: unde oportet resolutionem fieri, ad hoc quod percipiatur. Sed in corporibus gloriosis erit odor in sua ultima perfectione, nullo modo per humidum repressus: unde immutabit spirituali immutatione, sicut odor fumalis evaporationis facit. Et sic erit sensus odoratus in sanctis, quia nulla humiditate impediatur; & cognoscat non solum excellentias odorum, sicut nunc in nobis contingit propter nimiam cerebri humiditatem, sed etiam minimas odorum differentias.

Ad quartum dicendum, quod in patria erit laus vocalis (quamvis quidam aliter dicant) & sola immutatione spirituali organum auditus immutabit in beatis: nec erit propter disciplinam, qua scientiam acquirant, sed propter perfectionem sensus, & delectationem. Quomodo autem vox ibi formari poterit, dictum est in II. Lib. (dist. 11. quæst. 11. art. 2. ad 3.)

Ad quintum dicendum, quod intensio luminis non impedit receptionem spiritualem speciei coloris, dummodo maneat in natura diaphani; sicut patet quod quantumcumque illuminetur aer, potest esse medium in visu; & quanto est magis illuminatus, tanto per ipsum aliquid clarius videtur, nisi sit defectus ex debilitate visus. Quod autem in speculo directe opposito radio Solis non appareat species corporis oppositi, non est propter hoc quod impediatur receptio; sed propter hoc quod impediatur reverberatio: oportet enim, ad hoc quod forma in speculo appareat, quod fiat quadam reverberatio ad aliquod corpus obscurum, & ideo plumbum vitro adiungitur in speculo. Hanc autem obscuritatem radus Solis repellit: unde non potest apparere species aliqua in speculo. Claritas autem corporis gloriosi non aufert diaphaneitatem à pupilla, quia gloria non tollit naturam: unde magnitudo claritatis in pupilla magis facit ad acumen visus quam ad ejus defectum.

Ad sextum dicendum, quod quanto sensus est perfectior, tanto ex minori immutatione facta potest objectum suum percipere. Quanto autem sub minori angulo visus à visibili immutatur, tanto minor immutatio est. Et inde est quod visus fortior magis à remotis aliquid videre potest, quam visus debilior: quia quanto à remotiori videtur, sub minori angulo videtur. Et quia visus corporis gloriosi

si erit perfectissimus, ex parvissima immutatione poterit videre: unde sub angulo multo minori videre poterit quam modo possit, & per consequens multo magis à remotis.

QUÆSTIO LXXXIII.

De subtilitate corporum beatorum,

in sex articulos divisa.

DEinde considerandum est de subtilitate corporum beatorum.

Circa quod quaeruntur sex.

Primo, utrum subtilitas sit proprietas corporis gloriosi.

Secundo, utrum ratione hujus subtilitatis possit esse in eodem loco cum alio corpore non glorioso.

Tercio, utrum per miraculum duo corpora possint simul esse in eodem loco.

Quarto, utrum corpus gloriosum possit esse cum alio glorioso in eodem loco.

Quinto, utrum corpus gloriosum necessario requirat æqualem sibi locum.

Sexto, utrum corpus gloriosum sit palpabile.

ARTICULUS I. 358

Utrum subtilitas sit proprietas corporis gloriosi.

S. Thom. IV. dist. XLIV. quæst. 11. art. 2. quæst. 1. & seq.

AD primum sic proceditur. Videtur quod subtilitas non sit proprietas corporis gloriosi. Proprietas enim gloriæ excedit proprietatem naturæ, sicut gloriæ claritas claritatem Solis, quæ est maxima in natura. Si ergo subtilitas sit proprietas corporis gloriosi, videtur quod corpus gloriosum sit subtilius futurum omni quod est subtile in natura; & ita erit ventis, aereque subtilius: quod est hæresis à Gregorio in Constantinopolina urbe damnata, ut ipse narrat in XIV. Lib. Moral. (cap. xxxix.)

2. Præterea. Sicut caliditas, & frigiditas sunt quadam qualitates simplicium corporum, scilicet elementorum, ita & subtilitas. Sed calor, & aliæ qualitates elementorum non intenduntur in gloriosis corporibus magis quam nunc; immo magis ad medium reducuntur. Ergo neque subtilitas in eis erit major quam nunc sit.

3. Præterea. Subtilitas invenitur in corporibus propter paucitatem materiæ: unde corpora quæ habent minus de materia sub æqualibus dimensionibus, dicimus magis subtilia, ut ignem aere, & aere aqua, & aquam terra. Sed tantum de materia erit in corporibus gloriosis, quan-

quantum nunc est; nec dimensiones erunt majores. Ergo tunc non erunt magis subtilia quam nunc sunt.

Sed contra est quod dicitur I. Cor. xv. 44. *Seminatur corpus animale, surgit corpus spirituale, id est spiritus simile.* Sed subtilitas spiritus excedit omnem subtilitatem corporis. Ergo corpora gloriosa erunt subtilissima.

Præterea. Corpora quanto sunt subtiliora, tanto sunt nobiliora. Sed corpora gloriosa sunt nobilissima. Ergo erunt subtilissima.

Respondeo dicendum, quod nomen subtilitatis à virtute penetrandi est assumptum. Unde dicitur in II. de gener. (text. 10.) quod *subtile est repletivum partibus, & partium partibus.* (a)

Quod autem aliquod corpus sit penetrativum, contingit ex duobus. Primo ex parvitate quantitatis, præcipue secundum profunditatem, & latitudinem, non autem secundum longitudinem: quia penetratio fit in profundum; unde longitudo penetrationi non obstat. Secundo ex paucitate materiae: unde rara subtilitas dicitur: & quia in corporibus raris forma prædominatur materiae magis, ideo translatum est nomen subtilitatis ad illa corpora quæ optime subsistant formæ, & perfectiuntur ab ea completissimo modo; sicut dicitur, subtilitatem esse in Sole, & Luna, & aliis humis: sicut etiam aurum, vel aliquid hujusmodi potest dici subtile, quando perfectissime complectur in esse, & virtute suæ speciei. Et quia res incorporeæ quantitate carent, & materia, ideo nomen subtilitatis ad eas transfertur, non solum ratione suæ substantiæ, sed etiam ratione suæ virtutis. Sicut enim *subtile* dicitur penetrativum, quia pertingit usque ad intima rei; ita etiam dicitur aliquis intellectus *subtilis*, quia pertingit ad inspicenda intrinseca principia, & proprietates naturales rei latentes. Et similiter dicitur aliquis habere visum subtilem, quia aliquid minimum potest visu percipere. Et similiter est de aliis sensibus.

Et secundum hoc diversi diversimode subtilitatem corporibus gloriosis attribuerunt.

Quidam enim heretici, ut Augustinus narrat Lib. XIII. de civ. Dei (cap. xxvi.) attribuerunt eis subtilitatem secundum modum quo spirituales substantiæ subleves dicuntur, dicentes, quod in resurrectione corpus veteretur in spiritum; & ratione hujus corpora resurgunt. Apostolus *spiritualia* nominat I. Corinth. xv. Sed hoc non potest stare. Primo, quia corpus in spiritum transire non potest; cum

(a) *Hætenus cum veteribus editis Nicolajus Edit. Patavo addit que sequuntur.* Quia propter naturam humidam, quod male terminatur termino proprio, bene autem alieno, sequitur suam tangens & sicut undique ad suum capiens, & sua subtilitate quamlibet ejus partem minimam subintrat.

(b) *In Vulgata dicitur Salvatore.* (c) *Id est complexio.*

non communicent in materia: quod etiam Boetius ostendit in Libro de duabus naturis (aliquant. à med.) Secundo, quia si hoc esset possibile, corpore in spiritum converso, non resurgeret homo, qui ex anima, & corpore naturaliter constat. Tertio, quia si Apostolus sic intelligeret, sicut nominat corpora spiritualia, pari ratione nominat corpora animalia, quæ in animam sunt conversa: quod patet esse falsum.

Unde quidam heretici dixerunt, quod corpus in resurrectione remanebit, sed habebit subtilitatem secundum modum rarefactionis; ita quod corpora humana in resurrectione erunt aërea, vel vento similia, ut Gregorius narrat XIV. Lib. Moral. (cap. xxxix.) Sed hoc etiam non potest stare: quia corpus post resurrectionem palpabile habuit Dominus, ut patet Lucæ ult. quod præcipue subtile credendum est. Et præterea corpus humanum cum carnis, & ossibus resurget, sicut corpus Domini, ut dicitur Lucæ ult. 39. *Spiritus carnis, & ossa non habet, sicut me videtis habere:* & Job xix. 26. dicitur: *In carne mea videbo Deum (b) Salvatore meum.* Natura autem carnis, & ossis prædictam raritatem non patitur.

Et ideo est assignandus corporibus gloriosis alius modus subtilitatis, ut dicantur subtilia propter completissimam corporis perfectionem. Sed hanc completionem quidam eis attribuant ratione quintæ essentia, quæ in eis tunc maxime dominabitur: quod esse non potest. Primo, quia nihil de quinta essentia potest venire in compositionem corporis, ut in II. Lib. Sent. (dist. xii. quæst. 1. art. 1.) ostensum est. Secundo, quia dato quod veniret in compositionem corporis humani, non posset intelligi quod dominaretur magis tunc quam nunc supra naturam elementarem; nisi ita quod tunc esset in corporibus humanis plus secundum quantitatem de natura cælesti; & sic corpora humana non essent ejusdem naturæ, nisi forte minueretur materia elementaris in homine (quod repugnat integritati resurrectionis) vel ita quod natura elementaris indueretur proprietates naturæ cælestis ex ejus dominio in corpore: & sic naturalis virtus esset causa proprietatis gloriose: quod videtur absurdum.

Et ideo alii dicunt, quod dicta (c) completio, ex qua corpora humana subtilia dicuntur, erit ex dominio animæ gloriose, quæ est forma corporis, super ipsum, ratione cujus corpus gloriosum spirituale dicitur, quasi omnino spiritui subiectum. Prima autem subiectio,

qua corpus animæ subicitur, est ad participandum esse specificum, prout subicitur sibi, ut materia formæ; & deinde subicitur ei ad alia opera animæ, prout anima est motor. Et ideo prima ratio spiritualitatis in corpore est ex subtilitate, & deinde ex agilitate, & aliis proprietatibus corporis gloriose. Et propter hoc Apostolus in spiritualitate retigit decem subtilitates, ut Magistri exponunt. Unde etiam Gregorius dicit XIV. Moralium (cap. xxxix. cir. princ.) quod *corpus gloriosum dicitur subtile pro effectum spiritualis potentie.*

Et per hoc patet solutio ad objecta, quæ procedunt de subtilitate quæ est per rarefactionem.

ARTICULUS II. 359

Utrum ratione hujus subtilitatis competat corpori gloriose esse in eodem loco cum alio corpore non gloriose.

AD secundum sic proceditur. Videtur quod ratione hujus subtilitatis competat corpori quod sit simul in eodem loco cum alio corpore non gloriose. Quia, ut dicitur Philipp. 1. 21. *reformabit corpus humilitatis nostræ configuratum corpori claritatis sue.* Sed corpus Christi potuit simul esse cum alio corpore in eodem loco, ut patet per hoc quod post resurrectionem intravit ad discipulos januis clausis, ut dicitur Joan. xx. Ergo & corpora gloriose ratione subtilitatis poterunt esse cum aliis corporibus non gloriose in eodem loco.

2. Præterea. Corpora gloriose erunt nobiliora omnibus aliis corporibus. Sed quedam nunc ratione suæ nobilitatis possunt esse simul cum aliis corporibus, scilicet radii solares. Ergo multo fortius hoc conveniet corporibus gloriose.

3. Præterea. Corpus cælestis non potest dividi, ad minus quantum ad substantiam sphericam: unde dicitur Job xxxv. 18. *quod cæli velut arc solidissime (a) firmati sunt.* Si ergo corpus gloriosum non poterit simul esse cum alio corpore in eodem loco ratione subtilitatis, nunquam ad cælum empyreum ascendere poterit: quod est erroneum.

4. Præterea. Corpus quod non potest simul esse cum alio corpore, potest ex alterius obstaculo impediri in motu suo, vel etiam includi. Sed hoc non poterit contingere corporibus gloriose. Ergo possunt simul esse in eodem loco cum aliis corporibus.

5. Præterea. Sicut se habet punctum ad punctum, ita linea ad lineam, & superficies ad superficiem, & corpus ad corpus. Sed duo puncta possunt esse simul, ut patet quando duo

(a) *Vulgata fusi sunt.*

lineæ se tangunt; & similiter duæ lineæ in contactu duarum superficierum, & duæ superficies in contactu duorum corporum: quia *contigua sunt quorum ultima sunt simul*, ut patet VI. Physic. in princ. Lib. Ergo non est contra naturam corporis quin possit esse simul cum alio corpore in eodem loco. Sed quidquid nobilitatis natura corporis patitur, totum corpori gloriose præstatitur. Ergo corpus gloriose ex sua subtilitatis proprietate habebit quod possit esse simul cum alio corpore in eodem loco.

Sed contra est quod Boetius dicit in Lib. de Trin. (cir. princ.) *In numero differentiam varietas accidentium facit. Nam tres homines neque genere, neque specie, sed suis accidentibus distant. Nam si omnino cuncta ab his accidentibus separamus; tamen locus est cunctis diversus, quem unum fingere nullo modo possumus.* Ergo si ponantur duo corpore esse in uno loco, erit unum corpus numero.

Præterea. Corpora gloriose majorem convenientiam habebunt cum loco quam spiritus angelici. Sed spiritus angelici, ut quidam dicunt, non possunt distinguí numero, nisi essent in diversis locis: & propter hoc ponunt, quod necesse est esse eos in loco, & quod ante mundum creati non poterunt. Ergo multo magis debent dicere, quod duo corpora quacunqueque non possunt simul esse in eodem loco.

Respondeo dicendum, quod non potest dici, quod corpus gloriosum ratione sue subtilitatis habeat quod possit esse cum alio corpore in eodem loco, nisi per subtilitatem auferatur ab eo id per quod prohibetur nunc esse simul cum alio corpore in eodem loco. Dicunt autem quidam, quod prohibetur ab hoc in isto statu ratione corpulentia, per quam habet quod repleat locum: quæ quidem corpulentia ab eo per subtilitatis dotem tollitur. Sed non potest hoc stare propter duo. Primo quia corpulentia, quam dos subtilitatis auferat, est ad defectum pertinens; puta aliqua inordinatio materie non perfecte substantis suæ formæ. Totum enim quod ad integritatem corporis pertinet, in corpore resurget tam ex parte formæ, quam ex parte materie. Quod autem aliquod corpus sit repletivum loci, hoc habet per illud quod est de integritate naturæ ejus, & non ex aliquo defectu naturæ. Cum enim plenum opponatur vacuo, illud solum non replet locum, quo posito in loco, nihilominus remanet vacuus locus. Vacuum autem definitur in IV. Physic. (text. 57. & 58.) quod est *locus non plenus sensibili corpore.* Dicitur autem aliquod corpus esse sensibile ex materia & forma, & naturalibus accidentibus;

Sa quæ

quæ omnia ad integritatem nature pertinent. Constat etiam quod corpus gloriosum erit sensibile etiam secundum tactum, ut patet in corpore Domini, Luc. ubi nec enim ei deerit materia aut forma, aut naturalis accidentia, scilicet calidum, & frigidum, & huiusmodi. Unde patet quod corpus gloriosum, non obstante subtilitatis dote, replebit locum. Infamia enim videtur dicere, quod locus ubi erit corpus gloriosum, esset vacuum. Secundo, ratio eorum prædicta non valet: quia coexistentiam corporis impedire in eodem loco est plus quam replere locum. Si enim ponamus, dimensiones esse separatas sine materia, illæ dimensiones non replent locum. Unde quidam ponentes vacuum dixerunt, vacuum esse locum in quo fuit huiusmodi dimensiones sine aliquo sensibili corpore: & tamen illæ dimensiones prohibent ne sint simul cum alio corpore in eodem loco, ut patet per Philosophum in IV. Physic. (tex. 8. & 76.) & in III. Metaph. (tex. 17.) ubi habet pro inconvenienti quod corpus mathematicum, quod nihil est aliud quam dimensiones separate, sit simul cum alio corpore naturali sensibili. Unde dato quod subtilitas corporis gloriosi auferret ab eo hoc quod est replere locum, non tamen sequeretur quod propter hoc posset esse cum alio corpore in eodem loco: quia remoto eo quod minus est, non propter hoc removetur quod plus est.

Dicendum est ergo, quod illud quod impedit corpus nostrum nunc ne simul cum alio corpore sit in eodem loco, nullo modo poterit ab eo removeri per dotem subtilitatis. Nihil enim potest prohibere corpus aliquod ne sit simul situatum cum alio corpore in eodem loco, nisi hoc quod in eo requiritur diversum situm: nihil enim est impedimentum identitatis, nisi quod est causa diversitatis. Hanc autem distinctionem situm non requirit aliqua corporis qualitas: quia corpori non debetur aliquis situs ratione suæ qualitatis: unde remoto à corpore sensibili quod sit calidum, & frigidum, ut grave, aut leve, nihilominus in eo remanet necessitas prædictæ distinctionis, ut patet per Philosophum in IV. Physic. & etiam per se planum est. Similiter etiam materia non potest inducere necessitatem prædictæ distinctionis: quia materia non advenit situm nisi mediante quantitate dimensionis. Similiter etiam neque forma situm habet, nisi ex materia situm habeat. Restat ergo quod necessitas distinctionis duorum corporum in situ causetur à natura quantitatis dimensionis, cui per se convenit situs. Cedit enim in definitione eius, quia quantitas dimensionis est quantitas habens situm. Et inde est quod remotis omnibus aliis que sunt in re, talis distinctionis necessitas invenitur in sola quantitate di-

mensiva. Si enim accipitur linea separata oportet, si sint duæ lineæ, vel duæ partes unius lineæ, quod sint distincta in situ; alias linea addita lineæ non efficeret majus: quod est contra communem animi conceptionem. Et similiter est de superficiebus, & corporibus mathematicis. Et quia materia debetur situs, in quantum substantia dimensionis, ex inde prædicta necessitas ad materiam situm derivatur; ut sicut non est possibile esse duæ lineas, vel duæ partes lineæ, nisi sint distinctæ secundum situm; ita impossibile sit esse duas materias, vel duas partes materie, nisi sint distinctæ situs. Et quia distinctio materie est principium distinctionis individuorum, inde est quod Boetius dicit in Lib. de Trinit. (chr. princ.) quod *duabus corporibus unum locum fingere nullo modo possuntur*; ut hanc saltem accidentium varietatem distinctio individui requiratur. Subtilitas autem à corpore glorioso dimensionem non auferit: unde nullo modo auferit ipsi prædictam necessitatem distinctionis situs ab alio corpore. Et ideo corpus gloriosum non habebit ratione suæ subtilitatis quod posset esse simul cum alio corpore; sed poterit simul cum alio corpore esse ex operatione virtutis divinæ; sicut etiam corpus Petri non habuit ex aliqua proprietate indita quod ab umbram ejus sanarentur infirmi; sed hoc habuit virtute divina ad edificationem fidei. Ita facit virtus divina ut corpus gloriosum posset simul cum alio corpore esse ad perfectionem glorie.

Ad primum ergo dicendum, quod corpus Christi non habuit situm subtilitatis dote quod posset esse simul cum alio corpore in eodem loco; sed hoc factum est virtute Divinitatis post resurrectionem, sicut in nativitate. Unde Gregorius in hom. (xxvi. in Evang. à prin.) dicit: *Illud corpus Domini intravit ad discipulos Januis clausis quod ad humanos oculos per navitatem suam clauso exitu utero Virginis*. Unde non oportet quod ratione suæ subtilitatis hoc conveniat corporibus gloriosis.

Ad secundum dicendum, quod lumen non est corpus, ut in secundo Lib. dictum est (dist. xlii. quæst. 1. art. 3. & I. P. quæst. lxxviii. art. 2.) Unde obiecto procedit ex falsis.

Ad tertium dicendum, quod corpus gloriosum transibit sphaeras celorum sine earum divisione, non ex vi subtilitatis, sed ex divina virtute, quæ eis ad nutum in omnibus subvenit.

Ad quartum dicendum, quod ex hoc quod Deus beatis ad nutum aderit in omnibus que volent, sequitur quod non poterunt includi, vel incarcerationi.

Ad quintum dicendum, quod, sicut dicitur in IV. Physic. (tex. 9. & 47.) *panis non movetur locum*; unde si dicatur esse in loco, hoc

hoc non est nisi per accidens: quia corpus, cuius est terminus, est in loco. Sicut autem totus locus respondet toti corpori, ita terminus loci respondet termino corporis. Contingit autem duorum locorum esse unum terminum, sicut et duas lineas terminari ad unum punctum. Et ideo quovis duo corpora non possunt esse nisi in diversis locis, tamen duobus terminis duorum corporum respondet idem terminus duorum locorum: & secundum hoc dicuntur ultima corporum se tangentiam esse simul.

ARTICULUS III.

Utrum per miraculum fieri possit quod duo corpora sint in eodem loco.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod nec etiam per miraculum fieri possit quod duo corpora sint in eodem loco. Non enim potest fieri per miraculum quod duo corpora sint in eodem loco, quia hoc esset facere contradictoria esse simul. Sed si ponatur duo corpora esse simul, sequeretur illa duo corpora esse unum. Ergo non est possibile hoc per miraculum fieri. Probatio mediæ. Sint duo corpora in eodem loco, quorum unum dicatur A, & aliud B. Aut ergo dimensiones A erunt eadem cum dimensionibus loci, aut alie. Si alie, ergo erunt aliquæ dimensiones separate; quod non potest poni, quia dimensiones, quæ sunt inter terminos loci, non sunt in aliquo subiecto, nisi sint in corpore locato. Si autem sint eadem; ergo eadem ratione dimensiones B erunt eadem cum dimensionibus loci. Sed quæcumque uni & eidem sunt eadem, sint invicem sunt eadem. Ergo dimensiones A, & B. sunt eadem. Sed duorum corporum non possunt esse eadem dimensiones, sicut nec eadem albedo. Ergo A, & B. sunt unum corpus, & erant duo. Ergo sunt simul unum, & duo.

Præterea. Contra communes animi conceptiones non potest aliquid miraculose fieri, ut scilicet pars non sit minor toto, quia contraria communibus conceptionibus directe contradictionem includunt: similiter nec contra conclusiones Geometrie, quæ à communibus animi conceptionibus infallibiliter deducuntur, sicut quod triangulus non habeat tres angulos æquales duobus rectis: similiter nec aliquid potest fieri in linea contra definitionem lineæ, quia separare definitionem à definito est ponere duo contradictoria esse simul. Sed duo corpora esse in eodem loco est contra communes animi conceptiones, & contra conclusiones Geometrie, & contra definitionem lineæ. Ergo non potest fieri per miraculum. Probatio.

Præterea. Hoc videtur non posse fieri per miraculum quod corpus scilicet in alio corpore non sit in loco; quia sic haberet locum communem, & non proprium: quod non potest esse. Sed hoc sequeretur, si duo corpora essent in eodem loco. Ergo hoc non potest fieri per miraculum. Probatio mediæ. Sint duo corpora in eodem loco, quorum unum secundum qualibet dimensionem, sit majus alio, corpus minus erit inclusum in corpore majore, & locus corporis majoris erit locus ejus communis: locum autem proprium non habebit, quia non erit aliqua superficies corporis adu signata quæ contineat ipsum: quod est de ratione loci. Ergo non habebit locum proprium.

Præterea. Locus proportionaliter respondet locato. Sed nunquam potest fieri per miraculum quod idem corpus sit simul in diversis locis nisi per aliquam conversionem, sicut accidit in sacramento altaris. Ergo nullo modo potest fieri per miraculum quod duo corpora sint simul in eodem loco.

Præterea. Hoc idem potest ostendi per hoc quod Dominus ad discipulos intravit clausis januis, Joan. xx.

Respondetur dicendum, quod, sicut ex dictis patet, præcedit propter hoc necessitas est duo corpora in duobus locis esse, quia diversitas materie requirit distinctionem in situ. Et ideo videmus quod quando conveniunt duo corpora in unum, destruitur esse distinctum utriusque, & acquiritur utriusque simul esse unum indistinctum, ut patet in mixtionibus. Non potest ergo esse quod duo corpora remaneant duo, & tamen sint simul, nisi utrumque conservet esse distinctum quod prius habebat, secundum quod utrumque erat ens indivisum in se, & divisum ab aliis. Hoc autem esse distinctum dependet à principis essentialibus, sicut à causis proximis, sed à Deo sicut à causa

prima. Et quia causa prima potest conservare rem in esse, cessantibus causis secundis, ut patet per primam propositionem Libri de causis; ideo divina virtute, & ea sola fieri potest ut accidens sit sine subiecto, ut patet in sacramento altaris: & similiter virtute divina fieri potest, & ea sola, quod corpori remaneat esse distinctum ab alio corpore, quamvis eius materia non sit distincta in situ ab alterius corporis materia: & sic miraculose fieri potest quod duo corpora sint simul in eodem loco.

Ad primum ergo dicendum, quod ratio illa est sophistica, quia procedit ex suppositione falsi, vel petit principium. Procedit enim ratio illa, ac si inter duas superficies oppositas loci alterius esset aliqua dimensio propria loco, cui oporteret quod uniretur dimensio corporis locati adveniens. Sic enim sequeretur quod dimensiones duorum corporum locatorum ferent una dimensio, si utraque unum feret cum dimensione loci. Hæc autem suppositio falsa est, quia secundum hoc quodcumque corpus acquireret novum locum, oporteret aliquam immutationem fieri in dimensionibus loci, vel locati. Non enim potest esse quod aliqua duo fiant de novo unum, nisi altero eorum immutato. Si autem, sicut se res veritas habet, loco non debentur alie dimensiones quam dimensiones locati, patet quod ratio nihil probat, sed petit principium: quia secundum hoc nihil est aliud dictum, quam quod dimensiones locati sint eadem cum dimensionibus loci, nisi quod dimensiones locati continentur intra terminum loci, & secundum eorum mensuram distant termini loci, sicut distarent propriis dimensionibus, si eas haberent: & sic dimensiones corporum duorum esse dimensiones unius loci, nihil est aliud quam duo corpora esse in eodem loco: quod est principale propositum.

Ad secundum dicendum, quod posito quod duo corpora sint simul in eodem loco per miraculum, non sequitur aliquid neque contra communes animi conceptiones, neque contra definitionem linee, neque contra conclusiones aliquas Geometriæ: quia, sicut supra dictum est (art. præc.) quantitas dimensiva in hoc differt ab omnibus aliis accidentibus, quod habet specialem rationem individuationis, & distinctionis, scilicet ex situ partium, præter rationem individuationis, & distinctionis quæ est sibi, & omnibus aliis accidentibus communis, scilicet ex materia subjecta. Sic ergo una linea potest intelligi diversa ab alia, vel quia est in alio subiecto (quæ consideratio est de linea materiali) vel quia distat sit ab alia, quæ consideratio est de linea mathematica, quæ intelligitur præter materiam. Si ergo removeatur materia, non potest esse distinctio linearum, nisi secundum situm diversum; &

similiter nec punctorum, nec superficierum, aut quorumcumque dimensionum: & sic Geometria non potest ponere quod una linea addatur alteri, tamquam distincta ab ea, nisi sit distincta in situ ab ea. Sed supposita distinctione subiecti sine distinctione situs ex divino miraculo, intelliguntur diversæ lineæ, quæ non distant in situ, propter diversitatem subiecti; & similiter diversa puncta: & sic diversæ lineæ designatae in duobus corporibus quæ sunt in eodem loco, trahuntur à diversis punctis ad diversa puncta; ut non accipiamus punctum signatum in loco, sed in ipso corpore locato, quia linea non dicitur trahi nisi à puncto, quod est terminus ejus: & similiter etiam duo circuli designati in duobus corporibus sphericis existentibus in eodem loco, sunt duo, non propter diversitatem situs (alias non possent se tangere secundum totum) sed fuer duo ex diversitate subiectorum, & propter hoc se invicem tangentes, adhuc manent duo: sicut etiam circuli signati in corpore locato spherico, tangit secundum totum alium circulum signatum in corpore locato.

Ad tertium dicendum, quod Deus possit facere aliquid corpus non esse in loco, & tamen, illa positione facta, non sequitur quod aliud corpus non sit in loco: quia corpus majus est locus corporis minoris ratione illius superficiei, quæ designatur ex contactu terminorum corporis minoris non sequitur principium.

Ad quartum dicendum, quod unum corpus esse simul localiter in duobus locis non potest fieri per miraculum: corpus enim Christi non est in altari localiter, quamvis miraculose possit fieri quod duo corpora sint in eodem loco. Quia esse in pluribus locis simul repugnat individuo, ratione ejus quod est esse indivisum in se: sequeretur enim quod esset distinctum in situ. Sed esse cum alio corpore in eodem loco, repugnat ei quantum ad hoc quod est esse divinum ab alio. Ratio autem unius perficitur in divisione, ut patet in V. Metaphysic. (text. 11) sed divisio ab aliis est de consequentibus ad rationem unius. Unde quod idem corpus sit localiter simul in diversis locis, includit contradictionem: sicut quod homo careat ratione, sed duo corpora esse in eodem loco, non includit contradictionem, ut ex dictis patet (in eor. art.) Et ideo non est simile, quod unum corpus sit in duobus locis simul, nisi per miraculum: sed duo corpora esse in eodem loco, non per miraculum, sed per naturam: quia duo corpora esse in eodem loco, non repugnat individuo, ratione ejus quod est esse divinum ab alio.

ARTICULUS IV. 361
Utrum unum corpus gloriosum possit esse cum alio glorioso in eodem loco.

Ad quartum sic proceditur. Videtur quod corpus gloriosum possit esse cum alio glorioso in eodem loco. Quia ubi est major subtilitas, ibi est minor resistentia. Si ergo corpus gloriosum est subtilius quam non gloriosum, minus resistit corpori glorioso: & ita si corpus gloriosum poterit esse cum corpore non glorioso in eodem loco, multo fortius cum corpore glorioso.

Præterea. Sicut corpus gloriosum erit subtilius non glorioso, ita unum gloriosum erit subtilius alio. Si ergo corpus gloriosum poterit esse simul cum non glorioso, & corpus gloriosum magis subtile poterit esse cum glorioso minus subtile.

Præterea. Corpus cæli est subtile, & erit tunc gloriosum. Sed corpus gloriosum aliquid sancti poterit simul esse cum corpore cæli: quia sancti proterunt ad terram descendere, & ascendere pro libito voluntatis. Ergo duo corpora gloriosa poterunt esse simul.

Sed contra. Corpora gloriosa erunt spiritualia, id est spiritibus quantum ad aliquid similia. Sed duo spiritus non possunt esse simul in eodem loco, ut in I. Libro. (dist. xxxvii, quest. 114, art. 3, & I. P. quest. 111, art. 3) dictum est. Ergo nec duo corpora gloriosa poterunt esse in eodem loco.

Præterea. Duorum corporum existentium simul unum ab alio penetratur. Sed penetrari ab alio corpore est ignobilitatis, quæ omnino à corporibus gloriosis abicit. Ergo non poterunt esse duo corpora gloriosa simul.

Respondetur dicendum, quod corpus gloriosum ratione suæ proprietatis non habet quod possit esse cum alio corpore glorioso in eodem loco, sicut nec ut sit simul cum corpore non glorioso. Divina autem virtute fieri posset, ut duo corpora gloriosa essent simul, vel duo non gloriosa; sicut gloriosum, & non gloriosum. Sed tamen non est conveniens, quod corpus gloriosum sit simul cum alio corpore glorioso: tum quia in eis levabitur debitus ordo, qui distinctionem requirit; tum quia unum corpus gloriosum non se opponet alteri. Et sic nunquam duo corpora gloriosa erunt simul.

Ad primum ergo dicendum, quod magis illa procedit, ac si corpori glorioso inest ratione suæ subtilitatis, quod possit esse simul in eodem loco, cum alio corpore; quod falsum est.

Ad tertium dicendum, quod corpus cæli, & alia corpora æquivoce dicuntur gloriosa, in-

quantum participunt aliquid gloriæ, & non quod eis convenienter dotes corporum humanorum glorificationum.

ARTICULUS V. 362
Utrum ex sua subtilitate removeatur à corpore glorioso necessitas existendi in eodem loco.

Ad quantum sic proceditur. Videtur quod ex sua subtilitate removeatur à corpore glorioso necessitas existendi in eodem loco.

Ex sua subtilitate removeatur à corpore glorioso necessitas existendi in eodem loco. Corpora enim gloriosa erunt consensum corpori Christi, ut patet ad Philip. 111. Sed corpus Christi non coardatur hæc necessitate, ut sit in loco equali; unde continetur totum sub parvis, vel magis dimensionibus hostiæ consecratae. Ergo & hoc idem erit in corporibus gloriosis.

Præterea. Philosophus probat in IV. Physic. (text. 33, & 76) quod duo corpora non sunt in eodem loco, quia sequeretur quod maximum corpus obtineret minimum locum, quia diversæ partes ejus poterant esse in eadem parte loci, non enim differet, utrum duo corpora, vel quorumcumque sint in eodem loco. Sed corpus gloriosum erit simul in eodem loco cum alio corpore, ut dicitur communiters. Ergo poterit esse in parvo parvo loco, & habere parvam, vel magnam quantitatem ad libitum.

Sed contra est quod Philosophus dicit in IV. Physic. (text. xxx) quod omne quod est in loco, est in loco equali sibi. Sed corpus gloriosum erit in loco. Ergo erit in loco equali sibi. Præterea. Eadem sunt dimensiones loci, & locati, ut probatur in IV. Physic. (dist. & text. 76, & 77). Ergo si locus esset major locato esset idem major, & minus seipso: quod est inconveniens.

Respondetur dicendum, quod corpus non comparatur ad locum nisi mediis dimensionibus propriis, secundum quas corpus locatum circumdabitur ex contactu corporis locati. Unde quod corpus aliquid sit in minori loco quam sit sua quantitas, hoc non potest esse nisi per hoc quod quantitas corporis propria efficitur aliquo modo minori seipso. Quod quidem non potest intelligi nisi dupliciter. Uno modo ex varietate quantitatis circa cam.

eandem materiam; ut scilicet materia quæ primo subest magne quantitati, postea subit parve. Et hoc quidem posuerunt in corporibus gloriosis, dicentes, quod quantitas eis subest ad inuicem, ita quod cum voluerint, possint habere magnam quantitatem, & cum voluerint, parvam. Sed hoc non potest esse: quia nullus motus qui sit secundum aliquid intrinsecum rei, potest esse sine passione abiciente a substantia. Et ideo in corporibus incorruptibilibus, scilicet celestibus, est solus motus localis, qui non est secundum aliquid intrinsecum. Unde patet quod mutatio quantitatis circa materiam repugnaret impassibilitati corporis gloriosi, & incorruptibilitati. Et præterea sequeretur quod corpus gloriosum quandoque esset rarius, & quandoque spissius: quia cum nihil dividi possit ab eo de materia sua, quandoque eadem materia esset sub parvis dimensionibus, & quandoque sub magnis; & ita rareficeret, & densaretur: quod non potest esse.

Allo modo potest intelligi quod quantitas corporis gloriosi efficiatur minor seipsa per variationem situs; ita scilicet quod partes corporis gloriosi subsintant se invicem, & sic redeat ad quantumcumque parvam quantitatem. Et hoc quidem posuerunt, dicentes, quod ratione suæ subtilitatis corpus gloriosum habet quodammodo posse esse simul cum alio corpore non glorioso in eodem loco: & similiter potest una pars esse intra aliam, intantum quod totum corpus gloriosum poterit intrare per minimum porum alterius corporis: & sic ponunt, quod corpus Christi exiit de utero virginali, & intravit januis clausis ad discipulos. Sed hoc non potest esse: tum quia corpus gloriosum non habet: quod sit cum alio corpore simul ratione subtilitatis: tum quia etiam si haberet ut esset simul cum alio corpore, non rareret cum alio corpore glorioso, ut multi dicunt: tum quia repugnaret recte dispositioni corporis humani, que requirit ad determinatum situm, & distantiam partium. Unde nec per intraculum hoc unquam fiet.

Et ideo dicendum, quod corpus gloriosum semper erit in loco sibi æquale.

Ad primum ergo dicendum, quod corpus Christi in altaris sacramento non est localiter, ut dicitur in IV. dist. x. quest. v. art. 1. ad 5. & III. P. quest. LXXVI. art. 7.

Ad secundum dicendum, quod probatio Philosophi procedit ex hoc: quod una pars eadem ratione subsintaret aliam. Sed talis substantiatio partium corporis gloriosi in invicem non potest esse, ut dictum est in corp. are. Et ideo ratio non sequitur.

Ad tertium dicendum, quod corpus videtur ex hoc: quod agit in visum: quod autem agit in visum: vel non agit: nihil variat in

ipso corpore. Et ideo non est inconueniens, si possit, quando vult, videri, & quando vult, non videri. Sed esse in loco non est aliquid ali-quod procedens ab eo ratione sui quantitatis, sicut videri ratione sui coloris. Et ideo non est simile.

ARTICULUS VI. 363

Utrum corpus gloriosum ratione sua subtilitatis sit impassibile.

Ad sextum sic proceditur. Videtur quod corpus gloriosum ratione suæ subtilitatis sit impassibile. Gregorius enim dicit in homil. in octava Pasche (xxvi. in Evang. 2. princ.) *Corruptum necesse est quod palpatur*. Sed corpus gloriosum dicit incorruptibile. Ergo est impassibile.

Præterea. Omne quod palpatur, resistit palpanti. Sed quod potest simul esse cum alio, non resistit ei. Cum ergo corpus gloriosum possit esse simul cum alio corpore, non erit palpabile.

Præterea. Omne corpus palpabile est tangibile. Sed omne tangibile corpus habet qualitates tangibiles excedentes qualitates tangentes. Cum ergo qualitates tangibiles non sint in excessu, sed reductæ ad maximam æqualitatem in corporibus gloriosis, videtur quod non sint palpabilia.

Sed contra est quod Dominus in corpora gloriosa resurrexit: & tamen corpus palpabile habuit, ut patet Lucæ ult. 39. *Palpate, & videte, quia spiritus carnis, & ossa non habet*. Ergo & corpora gloriosa erunt palpabilia.

Præterea. Hæc est hæresis Eutychiei Constantinopolitani Episcopi, ut Gregorius dicit XIV. Lib. Morali (cap. xxxi.) qui dixit, quod corpus nostrum in resurrectionis gloria erit impassibile.

Respondendo dicendum, quod omne corpus palpabile est tangibile, sed non convertitur. Omne enim corpus est tangibile, quod habet qualitates quibus natus est immutari sensus tactus: unde aer, ignis, & huiusmodi sunt corpora tangibilia: sed palpabile ulterius addit quod resistit tangenti: unde aer, qui nunquam resistit transeunti per eum, sed est facilissime divisionis, tangibilis quidem est, sed non palpabilis. Sic ergo patet quod palpabile dicitur aliquod corpus ex duobus, scilicet ex qualitatibus tangibilibus, & ex hoc quod resistit tangenti, ut non pertranseat. Et quia qualitates tangibiles sunt calidum, & frigidum, & huiusmodi, que non inveniuntur nisi in corporibus gravibus, & leuibus, que habent contrarietatem ad invicem, ac per hoc sunt corruptibilia: ideo corpora celestia, que sunt

ARTICULUS I. 364

sunt secundum naturam incorruptibilia, sunt sensibilia quidem visu, sed non tangibilia, & sic etiam sunt palpabilia. Et hoc est quod Gregorius dicit (loc. cit. in arg. 2.) quod *corruptum necesse est omne quod palpatur*. Corpus ergo gloriosum habet a natura sua qualitates que sunt nature immutatae tactum; sed tamen quia corpus est omnino subiectum spiritui, in potestate eius est in secundum eas immutari tactum, vel non immutari. Similiter etiam secundum naturam sibi competit ut resistat. cuiuslibet alteri corpori transeunti; ita quod non possit esse cum eo simul in eodem loco; sed miraculose hoc potest divina virtute contingere ad nutum ipsius; quod fit cum alio corpore in eodem loco; & sic non resistit ei transeunti. Unde secundum naturam suam palpabile est corpus gloriosum; sed ex virtute supernaturali hoc ei competit ut cum vult, non palpetur a corpore non glorioso. Et ideo Gregorius dicit (loc. cit.) quod *Dominus palpabilem carnem præbuit, quæ non clausis iugulis intravit, ut perfecte ostenderet, post resurrectionem corpus suum esse ejusdem nature, & alterius glorie*.

Ad primum ergo dicendum, quod incorruptibilitas gloriosi corporis non est ex natura componentium, sed secundum quam omne quod palpatur, necesse est corrumpi, ut ex dictis patet in corp. Et ideo non sequitur ratio.

Ad secundum dicendum, quod quamvis aliquo modo possit fieri quod corpus gloriosum sit cum alio corpore in eodem loco; tamen corpus gloriosum habet in potestate sua resistere cuiuslibet tangenti, cum voluerit: & sic palpari potest.

Ad tertium dicendum, quod qualitates tangibiles in corporibus gloriosis non sunt reductæ ad medium rei secundum æquidistantiam ab extremis acceptam; sed ad medium proportionis, secundum quod optime competit complexionem humanam in singulis partibus. Et ideo tactus illorum corporum erit delectabilissimus: quia potentia semper delectatur in convenienti, & trahitur in excessu.

QUÆSTIO LXXXIV.

De agilitate corporum beatorum.

De agilitate corporum beatorum, in tres articulos divisum.

Et ideo considerandum est de agilitate beatorum corporum resurgentium.

Circa quod queruntur tria.

Primo, utrum corpora gloriosa sint futura agilia.

Secundo, utrum movebuntur.

Tertio, utrum movebuntur in instanti.

Utrum corpora gloriosa sint futura agilia. S. Thom. II. dist. XLV. quest. 2. art. 3. quest. in intelligibili. Et sequuntur mores.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod corpora gloriosa non sint futura agilia. Illud enim quod de se agile est, ad motum non indiget aliquo deservente. Sed corpora glorificata deservent post resurrectionem in nubibus obvia Christo in æra, ab Angelis, ut dicit Glossa (interl. & ord.) l. Theol. 1. v. Ergo corpora gloriosa non erunt agilia.

Præterea. Nullum corpus quod movetur cum labore, & poena, potest dici agile. Sed corpora gloriosa hoc modo movebuntur; cum motor eorum, scilicet anima, moveat in contrarium naturæ eorum; alias moverentur semper in unam partem. Ergo non erunt agilia.

Præterea. Inter omnes operationes animales sensus est nobilior, & prior quam motus. Sed non assignatur corporibus gloriosis aliqua proprietas que perfectat ea ad sentendum. Ergo nec debet eis attribui agilitas, per quam perfectantur ad motum.

Præterea. Natura dat diversis animalibus instrumenta dispositionis diversæ secundum diversas virtutes ipsorum: unde non eisdem dispositionis dat instrumenta animalia, tardo, & veloci. Sed Deus multo ordinatius operatur quam natura. Cum ergo corpus gloriosum habeat membra ejusdem dispositionis in figura, & quantitate, sicut modo, videtur quod non habeat agilitatem aliam quam modo habet.

Sed contra est quod dicitur I. Corinth. xv. 43. *Seminatur in infirmitate, surgit in virtute*: Glossa (interl.) id est, mobile, & vivum. Sed mobilitas non potest dici nisi agilitatem ad motum. Ergo corpora gloriosa erunt agilia.

Præterea. Tarditas maxime videtur spiritualitati repugnare. Sed corpora gloriosa maxime erunt spiritualia, ut dicitur I. Corinth. xv. Ergo erunt agilia.

Respondendo dicendum, quod corpus gloriosum erit omnino subiectum anime glorificatae, non solum ut nihil in eo sit quod resistat voluntati spiritus, (quia hoc fuit etiam in corpore Adæ) sed etiam ut sit in eo aliqua perfectio effluens ab anima glorificata in corpus, per quam habile reddatur ad prædictam subjectionem: que quidem perfectio dei glorificari corpori dicitur. Anima autem conjugitur corpori non solum ut forma, sed etiam ut motor: & utroque modo oportet quod corpus gloriosum anime glorificatae sit summe subiectum.

Unde